

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2018. gada 19. novembrī
(OR. en)

13991/18

CFSP/PESC 1021
DEVGEN 186
CLIMA 203
COPS 417
ENV 729
ONU 96
RELEX 942

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Diplomātija ūdens resursu jomā – Padomes secinājumi (2018. gada 19. novembris)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par diplomātiju ūdens resursu jomā, kas pieņemti Padomes 3652. sanāsmē 2018. gada 19. novembrī.

PADOMES SECINĀJUMI PAR DIPLOMĀTIJU ŪDENS RESURSU JOMĀ

PADOME pieņēma šādus secinājumus:

IEVADS

1. Ūdens ir cilvēka izdzīvošanas un cilvēka cienīgas dzīves priekšnoteikums, un tas ir gan sabiedrības, gan vides noturīguma būtisks pamats. Ūdens ir ļoti svarīgs cilvēka uzturam un veselībai, un tas ir nepieciešams ekosistēmu pārvaldībai, lauksaimniecībai, enerģētikai un vispārējai planētas drošībai. Ilgtspējīgas piekļuves nodrošināšana drošam ūdenim un sanitārijai, ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas panākšana, ūdens trūkuma novēršana un plūdu samazināšana ir būtiski globāli problēmjautājumi 21. gadsimtā, kad pasaulē pieaug iedzīvotāju skaits un to aizvien vairāk ietekmē klimata pārmaiņas. Tā kā lielākā daļa globālo saldūdens resursu šķērso robežas, to ilgtspējīga un efektīva apsaimniekošana ir starptautisks jautājums, kas risināms valstu iekšējā, divpusējā, reģionālā vai daudzpusējā līmenī.
2. Tā kā pasaules ūdens resursu un ekosistēmu pieejamība un kvalitāte pasliktinās un ūdens trūkuma draudi kļūst aizvien aktuālāki, turpina pieaugt saspīlējums un konfliktu skaits saistībā ar piekļuvi ūdenim un tā izmantošanu, tostarp ar ūdeni saistītu valsts iekšēju konfliktu pārrobežu ietekme. Ūdens trūkums var ietekmēt mieru un drošību, un ar ūdeni saistītie riski var radīt būtisku kaitējumu cilvēkiem un lielas izmaksas ekonomikai – tas var tieši ietekmēt ES, tostarp ar migrācijas plūsmām.
3. Šajā sakarā sadarbība ūdens resursu jomā visos līmeņos ir vēl jo svarīgāka. Saskaņā ar ES globālo stratēģiju un Augsta līmeņa darba grupas ūdens jautājumos un Globālās augsta līmeņa darba grupas ūdens un miera jautājumos ziņojumu ir nepieciešama augsta līmeņa politiskā iesaiste, lai novērstu un mazinātu ar kopīgiem ūdeņiem saistītu konfliktu potenciālu un veicinātu mieru un stabilitāti.

4. Ir jārisina ar ūdeni saistītās klimata pārmaiņu sekas, tostarp, veidojot sinerģiju starp diplomātiju ūdens resursu jomā un klimata diplomātiju, kā noteikts Padomes 2018. gada 26. februāra secinājumos par klimata diplomātiju.

ŪDENS UN DROŠĪBA, STABILITĀTE UN KONFLIKTU NOVĒRŠANA

5. Padome apņemas pastiprināt ES diplomātisko iesaisti attiecībā uz ūdeni kā instrumentu miera, drošības un stabilitātes panākšanai. ES diplomātijai ūdens resursu jomā ir jābūt vērstai uz konfliktu novēršanas, ierobežošanas un atrisināšanas veicināšanu, dodot ieguldījumu ūdens resursu "no avota līdz jūrai" taisnīgā, ilgtspējīgā un integrētā apsaimniekošanā un sekmējot noturību attiecībā uz klimata pārmaiņu ietekmi uz ūdeni. Lai veicinātu reģionālo integrāciju un risinātu politiskās nestabilitātes jautājumu, ir jāizmanto sadarbība ūdens resursu jomā.
6. ES stingri nosoda ūdens izmantošanu par kara ieroci, tāpēc ūdens infrastruktūras iznīcināšanu, ūdens piesārņošanu vai ūdensteču novirzīšanu, ko veic nolūkā ierobežot vai nepieļaut piekļuvi ūdenim, varētu uzskatīt par starptautisko tiesību pārkāpumiem.
7. ES ir sen iedibinātas tradīcijas un pozitīva pieredze attiecībā uz sadarbību ūdens resursu jomā, un tā īsteno iniciatīvas, lai savā pieredzē un zināšanās dalītos ar partnervalstīm, jo īpaši nestabilās situācijās.
8. Daudzviet Tuvajos Austrumos un Ziemeļāfrikā ūdens krīzi aizvien vairāk saasina tādu apstākļu apvienojums kā regulāri sausuma periodi, faktiskais ūdens trūkums un slikta ūdens kvalitāte, bruņoti konflikti, iedzīvotāju piespiedu pārvietošana, slikta ūdens resursu pārvaldība un vāja iestāžu darbība. Citos gadījumos, piemēram, Čada ezera baseinā vai Arāla jūrā, ūdens avoti ir krasi samazinājušies, un ir sagaidāms, ka situācija saasināsies pat vēl vairāk neilgtspējīgas izmantošanas vai klimata pārmaiņu ietekmes dēļ. Lielu dambju būvniecība starptautiskās upēs, piemēram, Nīlā vai Mekongā, var veicināt saspīlējumu starp piekrastes valstīm un plašākām skartajām teritorijām. ES ir gatava pēc visu pušu pieprasījuma atbalstīt centienus risināt šīs problēmas.

9. Augstā pārstāve, Komisija un ES dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt, ka konfliktu novēršanai paredzētajās agrīnās brīdināšanas sistēmās tiek ņemtas vērā drošības problēmas, kas saistītas ar ūdeni, un tiek stiprināta saikne starp agrīnu brīdināšanu un agrīnu reaģēšanu dažādās politikas jomās.
10. Komisija un dalībvalstis tiek arī mudinātas turpināt sniegt palīdzību, lai nodrošinātu piekļuvi ūdenim un sanitārijai, tostarp humanitāro krīžu laikā, nolūkā palielināt sagatavotību un novēršanas spējas, lai glābtu dzīvības, uzlabotu iztikas iespējas un dzīves apstākļus un veicinātu katastrofu vai konfliktu skarto iedzīvotāju noturību.

PĀRROBEŽU SADARBĪBA ŪDENS JOMĀ, IESTĀDES UN PĀRVALDĪBA

11. Viens no ES diplomātijas ūdens resursu jomā galvenajiem mērķiem ir ilgtermiņā iesaistīties sadarbības pieeju veicināšanā nolūkā risināt pārrobežu problēmas, kas saistītas ar ūdeni. ES ir gatava veidot partnerības ar citiem rīcībspēkiem, lai veicinātu uz sadarbību vērstu un ilgtspējīgu ūdens resursu apsaimniekošanu, veicinot un atbalstot reģionālo un starptautisko sadarbību. Labi šādas sadarbības piemēri jau pastāv Vidusjūras baseinā un Latīņamerikā. ES mudina visas attiecīgās puses un ieinteresētās personas izstrādāt un uzturēt pārrobežu mehānismus, tostarp īpašas iestādes un komisijas, lai maksimāli palielinātu to efektivitāti visos līmeņos un tādējādi izvairītos no politiskās un ekonomiskās spriedzes starp valstīm un to iekšienē. Sociālās spriedzes un konfliktu novēršanā būtiska loma ir pārvaldībai, pielāgošanās spējām un iestāžu sistēmai. Lai nodrošinātu ilgstošu mieru un ilgtspējīgu attīstību, būtiska ir sadarbība kopīgu ūdens resursu jomā.

12. Lai pārrobežu mehānismi un nolīgumi – globāli, reģionāli vai divpusēji – būtu efektīvi, ir nepieciešama visu piekrastes un augšteces valstu apņemšanās un piedalīšanās. ES ir arī gatava atbalstīt konstruktīvu dialogu starp attiecīgajām pusēm saistībā ar svarīgiem ar ūdens kvantitāti vai kvalitāti saistītiem infrastruktūras projektiem, kam ir pārrobežu ietekme. Padome atkārtoti uzsver, ka, īstenojot projektus ES kaimiņvalstīs, kurām ir ietekme uz pārrobežu ūdens resursiem, ir pilnībā jāievēro starptautiskie vides un kodoldrošības standarti. ES atzinīgi vērtē konstruktīvo dialogu par ūdens un enerģētikas jautājumiem Vidusāzijā, kā rezultātā jau ir noslēgti sākotnējie nolīgumi, kā arī ES un Vidusāzijas platformu sadarbībai vides un ūdens jomā.
13. ES turpinās veicināt pievienošanos starptautiskiem nolīgumiem par sadarbību ūdens jomā, jo īpaši Konvencijai par robežšķērsojošo ūdensteču un starptautisko ezeru izmantošanu un aizsardzību (Helsinku Ūdens konvencija, 1992) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par Likumu par starptautisko ūdensteču izmantošanu ārpus navigācijas (Ņujorka, 1997), un citiem attiecīgiem starptautiskiem nolīgumiem un to īstenošanu. ES atzinīgi vērtē Helsinku Ūdens konvencijas globālo atvēršanu valstīm, kas atrodas ārpus visu Eiropu aptverošā reģiona, un turpinās balstīties uz šo 2018. gadā panākto pozitīvo attīstību, vēl vairāk veicinot un atbalstot jaunu valstu pievienošanos šai konvencijai.
14. ES ir apņēmusies sekmēt integrētu ūdens resursu apsaimniekošanu un efektīvu ilgtspējīgu un integrētu ūdens resursu pārvaldību. Uzlabota ūdens resursu pārvaldība visos līmeņos ir būtiska ilgtermiņa stabilitātes nodrošināšanai. Tai ir vajadzīgas piemērotas iestādes, uzticami dati, spēju veidošana, informētības uzlabošana un finansējums. Tai būtu jāveicina ilgtspējīga, ilglaicīga, klimatnoturīga ūdens resursu apsaimniekošana, kā arī jāņem vērā ūdens, enerģētikas, pārtikas nodrošinājuma un ekosistēmu savstarpējā saistība. ES šajā nolūkā turpinās sadarboties ar reģionālajām iestādēm un organizācijām, valstu un vietējām iestādēm, kopienām un pilsonisko sabiedrību, tostarp, ņemot vērā pašreizējo – arī esošo starptautisko ES līdzfinansēto starptautisko centru – paraugpraksi un iniciatīvas.

**NEVIENU NEATSTĀT NOVĀRTĀ – ŪDENS VIETA PROGRAMMĀ 2030. GADAM,
PARĪZES NOLĪGUMS PAR KLIMATA PĀRMAIŅĀM: DAUDZPUSĒJS DARBS**

15. Gan Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, gan Parīzes nolīgumā par klimata pārmaiņām uzsvērtā ūdens starpnozaru nozīme un spēcīgā savstarpējā saistība starp ūdeni un daudzām politikas jomām – drošību, cilvēktiesībām, dzimumu līdztiesību, klimata pārmaiņām, veselību, pārtikas nodrošinājumu, enerģētiku, iekšzemes kuģošanu, piesārņojuma kontroli, bioloģisko daudzveidību, pārtuksnešošanos, zemes degradāciju – un visaptverošā vajadzība nodrošināt resursu ziņā mazāk intensīvu izaugsmi. Sinerģiju izmantošana un kompromisu skaita samazināšana veicinās efektīvu un saskaņotu abu programmu īstenošanu. ES atbalsta Sendai pamatprogrammā katastrofu risku samazināšanai pausto aicinājumu uzlabot jaunu un esošo kritisko ūdens infrastruktūru noturību un uzskata, ka ir svarīgi palielināt informētību un uzlabot izpratni par tādu katastrofu riskiem, kas ir saistītas ar ūdeni, un to ietekmi uz sabiedrību.
16. ES iestājas par cilvēktiesībām uz drošu dzeramo ūdeni un sanitāriju, jo tā ir daļa no tiesībām uz adekvātu dzīves līmeni. ES atzīst, ka cilvēktiesības uz drošu dzeramo ūdeni dod tiesības visiem bez diskriminācijas piekļūt drošam, pieņemamam, fiziski pieejamam un cenu ziņā pieejamam ūdenim pietiekamā daudzumā personīgām vai mājāsaimniecības vajadzībām. ES tāpat atzīst, ka cilvēktiesības uz sanitāriju dod tiesības visiem bez diskriminācijas visās dzīves jomās fiziski un par pieejamu cenu piekļūt sanitārijai, kas ir droša, higiēniska, sociāli un kulturāli pieņemama un kas nodrošina privātumu un atbilst cilvēka cieņai. Kā daļu no savas apņemšanās ES turpinās atbalstīt un aizsargāt cilvēktiesību aizstāvjus, kuri nodarbojas ar vides jautājumiem.

17. ES atkārtoti apstiprina savu stingro apņemšanos īstenot ANO programmu 2030. gadam un uzsver, ka progress attiecībā uz 6. mērķi ("Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu ikvienam") ir būtisks, lai varētu sasniegt citus Ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM). Tā kā pašreizējais progress nav pietiekams, kā tas uzsvērts 2018. gada Kopsavilkuma ziņojumā par ūdeni un sanitāriju, ES apņemas palielināt šos centienus, izmantojot savus attīstības sadarbības centienus, un aicina visus partnerus un ieinteresētās personas spert tālākos nepieciešamos soļus, lai īstenotu 6. mērķi, tā uzdevumus un pārējos ar ūdens jomu saistītos IAM. Visām ieinteresētajām personām būtu jāpilda savi uzdevumi, īstenojot integrētas ūdens resursu apsaimniekošanas mērķus, tostarp pārrobežu līmenī. Atjaunināti un uzticami rādītāji un dati ir nepieciešami ne tikai progresa uzraudzīšanai, bet arī pārskatatbildībai un pārredzamībai.
18. Sievietēm, meitenēm un jauniešiem ir liela nozīme cilvēces attīstības un iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes sasniegšanā. Sievietes jo īpaši skar ūdens un sanitārijas pieejamības trūkums, un tas viņas ietekmē dažādos veidos, tostarp viņām ir jāmēro garš un dažreiz pat bīstams ceļš, lai iegūtu ūdeni vai izmantotu sanitāro un higiēnas aprīkojumu. Padome atkārtoti uzsver, ka ir svarīgi ūdens resursu jomas diplomātijā iekļaut dzimuma aspektu.
19. ES uzsver aprites ekonomikas lielo ieguldījumu ūdens ietaupīšanā, tostarp to izmantojot atkārtoti, pasvītro digitālu, uz tehnoloģijām balstītu un citu inovatīvu, jo īpaši uz dabu balstītu, risinājumu nozīmi un mudina Komisiju un ES dalībvalstis finansēt un stimulēt pētniecību un partnerību attiecībā uz inovācijām ūdens jomā, iesaistot publiskās un privātās ieinteresētās personas.
20. Pastāv būtiska saikne starp ūdeni un klimata pārmaiņām. Pielāgošanās paziņojumi saskaņā ar Parīzes nolīgumu sniedz labu iespēju informēt par īstenošanas pasākumiem attiecībā uz ilgtspējīgu un integrētu ūdens resursu apsaimniekošanu saskaņā ar Parīzes nolīgumu un Programmu 2030. gadam. ANO ĢS klimata samits 2019. gadā būs svarīgs pasākums, ar kura palīdzību varēs palielināt informētību par vajadzību pēc pastiprinātas rīcības klimata jomā gan attiecībā uz mazināšanu, gan pielāgošanos.

21. ES un tās dalībvalstis sniegs ieguldījumu saskaņotos starptautiskos centienos, lai visaptverošā veidā pievērstos daudzajām un transversālajām ūdens jomas dimensijām. Šajā sakarā ES pauž gandarījumu par nesen notikušajām diskusijām Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomē un citos forumos, kurās tika sasaistīts ūdens, klimats, miers un drošība, un aicina ES dalībvalstis turpināt šos jautājumus iekļaut Drošības padomes un citu attiecīgo forumu konsultācijās un debatēs. Stingri atbalstot darbu daudzpusējā līmenī, ES atzinīgi vērtē Augsta līmeņa politiskā foruma samitu 2019. gadā un uzsver, ka ir svarīgi efektīvi koordinēt ANO darbu ūdens un sanitārijas jomā, jo īpaši izmantojot ANO Ūdens pārvaldi, lai uzlabotu saskaņotību, paplašinātu zināšanas un veicinātu visā sistēmā īstenotas stratēģiskas diskusijas, un vajadzību pēc Augsta līmeņa ANO sanāksmes par ūdeni. Tā atzinīgi vērtē ANO Ūdenim veltītās desmitgades (2018–2028) uzsākšanu kā ieguldījumu, ar ko paātrināt progresu programmas 2030. gadam 6. IAM un citu ar ūdeni saistītu mērķu sasniegšanā.

VIRZĪBA UZ PASTIPRINĀTU RĪCĪBU

22. ES apstiprina savu nepārtraukto apņemšanos visā pasaulē risināt problēmas ūdens jomā. Saskaņā ar ES globālo stratēģiju un jauno Konsensu par attīstību ES atzīst, ka ir jāveic konkrēti pasākumi, lai veicinātu pārdomātu politiku ūdens jomā un labāk koordinētu starptautiskos centienus, intereses un stratēģijas. Padome aicina Augsto pārstāvi, Komisiju un dalībvalstis izmantot visus pieejamos instrumentus, lai nodrošinātu, ka integrēta politika un rīcība ūdens jomā pievēršas visam – politisko un drošības, attīstības, humanitāro un vides – izaicinājumu lokam.
23. Padome mudina Augsto pārstāvi, Komisiju un dalībvalstis pienācīgi ņemt vērā ūdens un sanitārijas svarīgo nozīmi, plānojot turpmāko finansiālo un tehnisko sadarbību ar partnervalstīm, tostarp saskaņā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu, un stimulējot privātā sektora investīcijas un partnerības ūdens infrastruktūrā un spēju veidošanā, lai novērstu investīciju trūkumu, kuru tikai ar publisko finansējumu vien novērst nav iespējams.